

Verstoring

Uit: Vogelbescherming <http://www.vogelsendewet.nl/Thema/Verstoring>

Vogels zijn erg verstoringsevoelig, vooral gedurende het broedseizoen; zij kunnen dan opschrikken van vliegtuigen en boten die op grote afstanden langskomen. Het is onmogelijk om rekening te houden met elke situatie waarin een vogel opschrikt, maar er moet wel worden gekeken naar de situaties waar zij structureel verstoord worden. Via de hieronder gestelde vragen wordt de verstoring getoetst van windmolens, lichtemissie, loslopende honden, recreatieve voorzieningen, militaire activiteiten en dergelijke

AGRESSIEVE BUIZERD: Mag deze verjaagd worden?

Doorgaans vallen buizerds geen mensen aan, maar een buizerd die jongen heeft kan zijn territorium erg fel verdedigen. Het gebeurt dan wel eens dat mensen aangevallen worden. Buizerds zijn beschermde vogels. Dit betekent dat je ze niet zomaar mag verjagen. Maar als er een gevaarlijke situatie dreigt te ontstaan en er geen andere oplossing bestaat om die gevaarlijke situatie op te heffen, dan kan er een ontheffing worden aangevraagd zodat de buizerd verjaagd mag worden. In een gevaarlijke situatie moet er snel gehandeld kunnen worden, het ministerie van Economische Zaken kan dan ook benaderd worden om met spoed een ontheffing te verlenen.

Voor meer informatie kunt u de onderstaande deelvragen openen. Hier wordt ook beschreven welke actie u kunt ondernemen tegen overtredingen van de regels.

RECREATIE: Welke voorwaarden gelden er in beschermde natuurgebieden?

De natuur is er voor iedereen en het is ook erg belangrijk dat mensen kunnen blijven genieten van de natuur. Daarom worden er ook allerlei recreatieve voorzieningen aangelegd. Er moet wel in het oog worden gehouden wat de effecten hiervan zijn. Geplande recreatieve voorzieningen mogen geen negatieve effecten met zich meebrengen voor het gebied. In Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden kunnen onder omstandigheden zelfs bestaande recreatieve voorzieningen aan banden worden gelegd als blijkt dat de kwaliteit van de natuur achteruit gaat.

Ook is het belangrijk dat de totstandkoming van de voorzieningen zo min mogelijk inbreuk maakt op de bescherming van vogels. Met name de bouw van wegen en gebouwen zal tijdens het broedseizoen voor veel verstoring kunnen zorgen; het is dus beter om werkzaamheden buiten het broedseizoen te plannen.

Voor meer informatie kunt u de onderstaande deelvragen openen. Hier wordt ook beschreven welke actie u kunt ondernemen tegen overtredingen van de regels.

Kunnen recreatie voorzieningen in strijd zijn met de Flora- en faunawet?

Om te bepalen of dit in strijd is met de bescherming van vogels, wordt er gekeken naar de verbodsbepalingen uit de Flora- en Faunawet. (artikel 9 tot en met 12 Flora- en Faunawet).

- **Het verbod op het doden en verwonden van vogels:**
Op dit verbod zal waarschijnlijk geen inbreuk gemaakt worden door recreatieve voorzieningen.
- **Het verbod op het [opzettelijk verontrusten](#) van vogels:**
Hiervan kan zeker sprake zijn, maar dit is afhankelijk van de soort voorziening. Vooral tijdens het broedseizoen zijn vogels extra verstoringsgevoelig en kan er bijvoorbeeld niet altijd gebruik gemaakt worden van voorzieningen als een motorcrossbaan. Bovendien is het aan te raden om de bouw van de voorzieningen buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden. Buiten het broedseizoen is het ministerie van E, L & I van mening dat er niet snel sprake is van verstoring als er [zorgvuldig gehandeld](#) wordt.
- **Het verbod op het wegnemen, verstoren en vernielen van nesten:**
Tijdens het broedseizoen kan recreatie in belangrijke broedgebieden er voor zorgen dat nesten verstoord worden. Nestplaatsen van sommige [vogelsoorten](#) zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Maar omdat er dan niet gebroed wordt, zal er minder snel sprake zijn van verstoring. Echter deze nesten mogen dan niet vernield of weggehaald worden als dat nodig zou zijn voor de bouw van recreatieve voorzieningen. Volgens het ministerie van E, L & I mag dit wel als door middel van mitigerende maatregelen ervoor wordt gezorgd dat de functionaliteit van de broedplaats voor de desbetreffende vogels behouden blijft. Het ministerie heeft hier [voorlichtingsmateriaal](#) over.
- **Het verbod op het zoeken, wegnemen en vernielen van eieren:**
Hierop zal mogelijk inbreuk gemaakt kunnen worden gedurende het broedseizoen, maar dit is niet zeer waarschijnlijk.

Opzettelijk verontrusten

Van opzettelijk verontrusten is nog geen sprake wanneer een vogel even opvliegt van zijn nest/rustplaats/foerageergebied omdat er iemand langs loopt, maar wel wanneer de vogel wordt verstoord en niet meer terugkomt. Van geval tot geval moet bepaald worden of iets opzettelijk verontrusten is.

Verontrusten:

Als uitgangspunt geldt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan een veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting van beschermde diersoorten. Belangrijk is of te verwachten is dat de betreffende dieren in het betreffende gebied verder kunnen leven, wellicht wat aangepast maar toch ongestoord. De centrale vraag is dus: kan er nog steeds een rustig leefgebied worden gewaarborgd? (ABRvS 12 mei 2004, LJN-nr AO9200)

Opzettelijk:

Uit jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EG blijkt dat er reeds aan het vereiste 'opzettelijk' is voldaan als degene die de handeling verricht, weet of kan weten dat deze nadelige gevolgen voor beschermde soorten planten en dieren kan veroorzaken.

Klik [hier](#) voor uitspraken van de rechter over dit begrip, te vinden onder het onderwerp 'toetsen van activiteiten; niet beschermde natuurgebieden'.

Praktijkvoorbeelden & jurisprudentie

De belangrijkste jurisprudentie (uitspraken van rechters) en praktijkvoorbeelden zijn bij elkaar gezet om te laten zien hoe de natuurbeschermingswetgeving in de praktijk uitwerkt. Rechterlijke uitspraken geven een interpretatie van lastige wetten en regels. U kunt op deze jurisprudentie een beroep doen in juridische procedures. Op basis van een eerder gedane uitspraak, die overeenkomsten vertoont met uw zaak, kunt u uw gelijk bewijzen.

De verschillende uitspraken zijn onderverdeeld in onderwerpen. Per uitspraak bestaat de mogelijkheid om via een link uit te komen bij 'veelgestelde vragen' om meer informatie over het onderwerp te vinden.

Door op het zaaknummer, wat bij elke uitspraak is vermeld, te zoeken op rechtspraak.nl, kunt u de **gehele tekst** vinden van de uitspraak.

Significante effecten; oordeel van Hof van Justitie van de EG

Hof van Justitie, 7 september 2004, C-127/02. Klik [hier](#) om de volledige tekst te vinden:

In deze zaak tegen de mechanische kokkelvisserij, onder andere door Vogelbescherming aangespannen, werd duidelijk dat er al een passende beoordeling in de zin van art. 6 lid 3 Habitatrichtlijn moet worden uitgevoerd als er op grond van objectieve informatie niet uitgesloten kan worden dat er significante effecten zullen plaatsvinden. Er is sprake van significante effecten wanneer de [instandhoudings-doelstellingen](#) in gevaar dreigen te komen. Deze vraag moet vooral bekeken worden aan de hand van de specifieke milieukeurmerken en omstandigheden van het gebied waar het plan of project betrekking op heeft. De autoriteiten mogen alleen toestemming verlenen indien significante effecten uitgesloten zijn of wanneer er voldaan is aan de gronden van [art. 6 lid 4 Habitatrichtlijn](#).

Instandhoudingsdoelstellingen

Instandhoudingsdoelstellingen moeten vastgesteld worden in de aanwijzings-besluiten van de [Vogelrichtlijngebieden](#) en [Habitatrichtlijngebieden](#). Deze doelen geven aan voor welke natuurwaarden het gebied belangrijk is (bijvoorbeeld de bruine kiekendief) en voor hoeveel kiekendieven er geschikt habitat beschikbaar moet zijn in dat gebied. Deze doelen zijn erg belangrijk omdat ze de bouwstenen vormen voor het beheer in een gebied, maar ook omdat zij het toetsingskader vormen voor de vergunningverlening. Plannen en projecten mogen niet plaatsvinden wanneer de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar zouden komen. (Tenzij er een uitzondering geldt.)

Wandelpad door beschermd gebied

Raad van State, 3 oktober 2001, LJN: AD4589, zaaknummer: 200005629/1:

In deze zaak oordeelt de Raad dat het maatschappelijk belang van recreatief medegebruik van het natuurmonument zwaarder weegt dan het belang van behoud van het natuurgebied, nu er veel voorwaarden zijn verbonden aan het aanleggen van het wandelpad: laarzenpad. Het is bijvoorbeeld niet toegestaan het gebied te betreden in het broedseizoen (om verontrusting van broedvogels te voorkomen en de zeldzame Kievitsbloem te beschermen), honden zijn verboden en men mag niet van de paden afwijken

Windmolens; geen significante effecten

Raad van State: 17 december 2003, LJN: AO0336, zaaknummer: 200302311/1:

In deze zaak ging het om de bouw van windmolens nabij een Vogelrichtlijngebied. Er kon echter niet geconcludeerd worden dat er sprake zou zijn van een aanvaringsrisico en verstoring die gezien zouden kunnen worden als [significante negatieve effecten](#). Geen van de soorten zal door de verstoring onder de drempelwaarde van 1% komen of in het gehele gebied met 5% of meer afnemen. De afdeling stelt overigens dat de masthoogte van de windmolens niet hoger mag zijn dan 85 meter en niet hoger dan 125 meter in totaal; de hoogte van de mast waarop het verstoringsonderzoek is gebaseerd.

Dat er alternatieve locaties bestaan voor het plaatsen van windmolens is in dit geval niet belangrijk omdat er geen sprake is van potentiële significante effecten. Wanneer dit wel het geval was geweest had in de belangenafwegingen meegenomen moeten worden of er sprake was van alternatieven/andere bevredigende oplossingen.

Zonder onderzoek schade mosselvisserij niet uit te sluiten

Raad van State, 26 februari 2008, zaaknummer 200607555/1.

De Raad van State oordeelde dat er geen [natuurbeschermingswetvergunning](#) verleend had mogen worden voor de mosselvisserij in het voorjaar van 2006. Er zijn nog teveel kennislacunes over de mogelijke effecten voor eidereenden, toppereenden en habitatype 1110 (mosselbanken) om [significante effecten](#) te kunnen uitsluiten. Zo'n uitsluiting is een vereiste voor het verlenen van de vergunning. De resultaten van het Probus-onderzoek moeten worden afgewacht vóórdat nieuwe vergunningen verleend kunnen worden.

Dat in de vergunning voorwaarden zijn opgenomen betreffende het zogenoemde adaptief management kan dit gebrek aan wetenschappelijke gegevens niet ondervangen. Deze voorwaarden kunnen de aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied tijdens de onderzoeksperiode niet uitsluiten.

Toetsen van activiteiten; niet beschermde natuurgebieden

Activiteiten toetsen op hun mogelijke negatieve effecten op belangrijke natuurwaarden, is niet alleen verplicht in beschermde natuurgebieden. Op grond van de Flora- en faunawet mogen activiteiten nooit leiden tot het doden, verwonden of verstoren van vogels, hun nesten en eieren.

LUCHTVAART: Mag er laag over ooievaarsnesten gevlogen worden?

Van ooievaarsstations komen regelmatig berichten dat ooievaars erg schrikken en in paniek opvliegen wanneer luchtballonnen of vliegtuigen laag overvliegen. Als dit gebeurt op het moment dat de ooievaars eieren of jongen in het nest hebben, dan zouden die uit het nest geworpen kunnen worden door de in paniek opvliegende volwassen vogels. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet die het verontrusten en verstoren van de ooievaars verbiedt. In de praktijk worden er echter geen ontheffingen aangevraagd van de Flora- en faunawet. Dat maakt het moeilijk hier juridisch iets tegen te doen, maar door de veroorzakers van de onrust op de mogelijke gevolgen te wijzen, kan men wellicht wel het gewenste resultaat bereiken. Voor meer informatie kunt u de onderstaande deelvragen openen. Hier wordt ook beschreven welke actie u kunt ondernemen tegen overtredingen van de regels.

